

Smittskydd och hygien

48-timmarsregeln

- ❖ Om du reser utanför Finlands gränser och du under resan är i kontakt med produktions- eller hobbydjur har du 48 timmars karenstid innan du kan besöka en gård med produktionsdjur i Finland. Karenstiden räknas från den sista djurkontakten.
- ❖ Om du inte har varit i kontakt med djur under resan, kan man förhandla om karenstiden.
- ❖ Efter att ha kommit tillbaka från resan, bada bastu. Tvätta alla de kläder som du använde på resan. Rengör och desinficera skorna.
- ❖ Man får inte ta med sig animaliska produkter, såsom kött, mjölk eller ägg, från utlandet.
- ❖ Om du reser utanför Finlands gränser med bil och besöker en gård med djur med samma bil, se till att smuts och gödsel inte kommer med bilen till finländska gårdar med djur.

Mer information

Föreningen för bekämpning av djursjukdomar ETT rf, www.ett.fi/sv
Livsmedelssäkerhetsverket Evira, www.evira.fi/portal/se/

I samarbete

Smittskydd och hygien

Om du under byggprojektet arbetar i utrymmen med djur eller i foderlager, ska du noggrant följa de anvisningar för produktionshygien och skydd mot smittsamma sjukdomar som gården och din arbetsgivare har gett. God produktionshygien upprätthålls bl.a. genom att förhindra att gödsel och smuts kommer från smutsiga områden till rena områden i foderlager, djurens utfodringsbord, mjölkkrummet eller service- och personalutrymmen. Syftet med smittskyddsåtgärderna är att förhindra att smittsamma sjukdomar sprider sig till gården eller inom gården.

- ❖ Inga avvikelser från anvisningarna får göras. Anvisningarna ska följas varje gång till exempel när du rör dig mellan ett smutsigt och ett rent område. Gödsel och smuts får inte komma med skor och verktyg från ett smutsigt område till ett rent område.
- ❖ Använd de skyddskläder och -skor som du har fått. Dessa används endast i produktionsutrymmen, så du kan inte gå ut med samma skor t.ex. när du har paus.
- ❖ Följ anvisningarna när det gäller bl.a. tvätt av händerna, skorna och verktygen samt arbete på utfodringsområdet och foderlagren.
- ❖ I Finland är det absolut förbjudet att utfodra produktionsdjur i livsmedelskedjan med matrester som innehåller kött.
- ❖ Till en produktionsenhet (ladugård, svingård, hönsgård) får inte tas egen mat som man tagit från utlandet.
- ❖ Se till att dina verktyg och arbetsmaskiner är rena och vid behov desinficerade när du tar dem till gården och att det inte kommer gödsel eller smuts till gården med dem. Putsa och vid behov desinficera de smutsiga verktygen och arbetsmaskinerna innan du för bort dem från gården.

Djur på byggplatsen

Skräm aldrig ett djur. Ett nötdjur som är rädd för människor är en risk för arbets säkerheten eftersom det försöker rymma, och om det känner sig hotat kan det råka i panik och rusa mot människan. Om byggandet orsakar till exempel plötsliga höga ljud som skrämmer nötdjuret, ta hänsyn till detta i arbetsarrangemangen och kom överens om förfarandesätten med djurskötaren och den person som ansvarar för arbets säkerheten. Nötdjuret hör särskilt höga frekvenser bättre än människan. Därför kan till exempel ljudet av tryckluft eller metallklang skrämja nötdjuret.

Om du arbetar i en båsladugård där nötdjuren är fästade i båset med koppel, observera att nötdjuret trots sitt omfattande synfält inte ser bakom sig. Låt djuren veta att du kommer. Dyk inte plötsligt upp bakom nötdjuret.

Nötdjuren har en rangordning varför de efter sin bästa förmåga väjer för ett annat nötdjur med högre rang. När nötdjuren är fria i trånga utrymmen, kan ett nötdjur hellre stöta en människa än hota ett annat nötdjur med högre rang. Akta dig för snäva korridorer, trånga hål och återvändsgränder därifrån du inte kan fly om det behövs.

Det lönar sig inte att gå nära en nykalvad ko, till exempel till en kalvningsbox. Hormoner vid kalvningen kan få kon att bete sig onormalt och aggressivt mot människan. Kon kan också försöka försvara sin kalv.

Om du går upp på en stega kan det få dig att se stor och onormal ut i djurens ögon.

Rör dig lugnt bland djuren, undvik hårt ljud och plötsliga rörelser. Nötdjuret kan närma sig en besökare frivilligt av ren nyfikenhet. Prata lugnt med nötdjuret.

SÄRDRAG I BYGGANDE PÅ LANTGÅRDAR

- säkerhetsanvisningar för anställda

Byggplatsens adress och/eller koordinater:

Allmänt

I lantgårdsmiljöer finns det flera särdrag som påverkar arbets säkerheten. I denna broschyr påminner vi om de vanligaste särdragen.

Ansvar för arbets säkerheten ligger på arbetsgivar en, den som i huvudsak genomför byggprojektet och byggherren.

Mer information

Statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten SRF 205/2009, www.finlex.fi/sv
Arbets skyddslagen 738/2002, www.finlex.fi/sv
Arbets skydds förvaltningen
<http://www.tyosuojelu.fi/se>

Lantgårdsmiljö

När en byggplats ligger på en lantgård, kom ihåg att gården fungerar normalt också under byggarbetet. Av denna orsak kan byggplatsen inte alltid omgärdas till ett helt separat område. Då är det viktigt att byggmaterialen och övriga tillbehör förvaras på de ställen som reserverats för dem i byggplatsplanen. Avfallen ska också samlas på de ställen som reserverats för dem. När man rör sig på ett byggplatsområde ska man beakta gårdens trafik som korsar byggplatstrafiken. Under jordbrukets bråda tider kan farten vara rätt så hög. På gården kan också finnas barn som inte kan akta sig för byggplatsens faror.

På gårdarna finns maskiner och utrustning som kan användas också vid byggandet för att flytta och lyfta saker. De är dock inte avsedda för elementmontering eller personlyft.

- ❖ Försäkra dig alltid om att du får använda maskinen för det ändamål som du har planerat, att du kan använda den rätt och att du har nödvändigt kör tillstånd.
- ❖ Se till att marken eller byggnadens golv/galler tål maskinens vikt också under lyftet.
- ❖ För förflyttning och montering av element ska endast användas behörigen granskade maskiner avsedda för detta arbete. Föraren ska ha behörighet att köra lyftmaskinen i fråga.
- ❖ Personlyft är tillåtet endast med en behörigen granskad lyftanordning som tillverkats för detta ändamål. En förare av personlyft ska ha kör tillstånd som undertecknats av arbetsgivar en.
- ❖ När man arbetar i en personlyftkorg i en teleskop- och led bomslift ska man använda personligt fallskydd.

Olycksrisker

Den mest typiska orsaken till olycka vid byggande på en lantgård är en byggställning eller en lös stege. Det vanligaste sättet att skada sig är att falla. Enligt olycksstatistiken orsakar också en jämn eller hal mark eller mark som ger efter olyckor på byggplatser på gårdar, likaså handverktyg och maskiner. Beaktansvärt är att även djur på gården kan orsaka farliga situationer.

DE VANLIGASTE ORSAKNA TILL OLYCKOR	Antal olyckor (st.)
Byggställning/lös stege	219
Ojämn eller hal mark	163
Ämnen, varor, redskap	155
Cirkelsågar, verktygsmaskiner	120
Handverktyg	111
Arbetsförhållanden, arbetsrörelser och -ställningar	110

Källa: LPA:s olycksstatistik 2005–2008.

Exempel på olyckor

"Jag väjde för en fallande sparre genom att ta ett steg bakåt och föll i en öppen gödselbrunn."

"Jag höll på att lägga vattenledningsrör i ett schakt. Schaktets kant rasade på mig och jag blev begravd under jordmassor upp till bröstet så att sidorna och bröstkorgen kom i kläm."

"Jag reparerade porten till en kätte i svinhuset. Svinen blev rädda för något och rusade mot porten och min vänstra hand kom i kläm mellan porten."

"Vi reparerade elledningar på ladugårdens innertak. Möss, sorkar, råttor osv. hade gjort bon i innertaket. Följden var sorkfeber."

Biologiska riskfaktorer

I en lantgårdsmiljö finns det biologiska riskfaktorer såsom mögelsvampar, fästingar, bakterier och virus. För dessa utsätter man sig när man hanterar material som dammar eller är möjligt. Utsättningen sker närmast via luftvägarna, men också via huden eller matsmältningskanalen. De biologiska faktorerna kan orsaka allergier, såsom snuva eller astma, feber och inflammationer.

Följ noggrant de anvisningar för skydd och säkra arbetsmetoder som din arbetsgivar en har gett. Mot mögel och andra biologiska damm ska man använda godkända andningsskydd. Lättskydden ska vara av klass FFP3, halvmaskernas filter av klass P3 och den totala effekten av ett motoriserat skydd ska vara av klass TH3P när man använder ett skydd av hjälm- eller huvtyp.

Farliga gaser

De gaser som uppstår på en gård är farliga eftersom de är giftiga, explosiva och att de undantränger syret i den omgivande andningsluften.

I flytgödsel bildas livsfarliga gaser. De skadligaste gaserna är svavelväte, metan, ammoniak och koldioxid. De kan kväva och leda till snabb medvetandeförlust. Svavelväte förlamar människans luktsinne om halten är stor, och då kan gasen inte kännas igen som lukt av skämda ägg.

Gaserna kan explodera, och man ska aldrig röka eller utföra heta arbeten till exempel i närheten av en slambehållare eller -vagn. Gå inte nära lagringsbehållare för flytgödsel, luckor, pumpar eller tankar. Risken är störst när flytgödseln är eller har varit i rörelse.

Syrefria utrymmen

Gaser som ansamlas i behållare och silor kan undantränga syret i luften. Jordbrukare har dött när de har gått i nästan en tom flytgödselbehållare. Syrefria förhållanden kan endast upptäckas med speciella mätare, och redan några sekunders vistelse i ett sådant utrymme är ödesdiger. Därför ska man aldrig gå in i behållare och silor utan omedelbar räddningsberedskap (räddningslina och ett nödvändigt antal räddare) och tryckluftsansningsapparater eller utan att försäkra sig om att man kan andas luften i utrymmet.

Mer information

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, www.mela.fi/sv
Arbets hälsoinstitutet, www.ttl.fi/sv
Arbets skydds centralen, <http://www.tyoturva.fi/sv>
Arbets skydds förvaltningen, <http://www.tyosuojelu.fi/se/>
Förbundet för företag i arbets skyddsbranschen i Finland, <http://www.styl.fi/sv/framsida/>

Brandsäkerhet

På lantgårdar kan bildas gynnsamma förhållanden för att en eldsvåda bryter ut och sprider sig. Det kan vara mycket svårt att släcka eldsvådan. Detta beror bl.a. på att gården är trång, byggnaderna är stora och ligger nära varandra samt foder-, strö-, gödsel-, olje- och flislager. På många gårdar har gamla elinstallationer varit orsaken till att en eldsvåda har brutit ut.

Genomförande av ett byggnads- eller renoveringsprojekt i en lantgårdsmiljö ökar brandrisken. Risken kan minskas genom att ta hänsyn till åtminstone följande saker:

- ❖ De anställda ska läsa igenom gårdens räddningsplan. Byggplatsen ska ha en plan för hur man agerar i en brandsituation.
- ❖ Alla som arbetar på byggplatsen ska veta var förstahandsbrandskyddet finns och hur det används. Förstahandsbrandskyddet ska vara lätt att ta i bruk.
- ❖ Onödigt förvaring av brinnande och lättantändlig utrustning på byggplatsen ska undvikas, och de lättantändliga avfall som uppstår i arbetet ska avlägsnas från byggplatsen.
- ❖ Byggmaterial och -tillbehör ska lagras så att de inte ens tillfälligt förtränger gårdens eller byggplatsens räddningsvägar.
- ❖ Vid installation av elledningar på byggplatsen ska man beakta driftscentrumets trafik och de existerande elledningarnas skick och kapacitet.
- ❖ Om heta arbeten (arbete där det uppstår gnistor eller där eldslåga eller annan värme används och som orsakar brandfara) utförs på byggplatsen ska
 - byggplatsen ha en övervakningsplan för heta arbeten, i vilken de anställda ska insätta sig,
 - förstahandsbrandskydd som fastställts vara tillräckligt reserveras för platsen där heta arbeten utförs
 - brandbevakning utförs under åtminstone en timme efter att heta arbeten har utförts.

Nödnummer

112